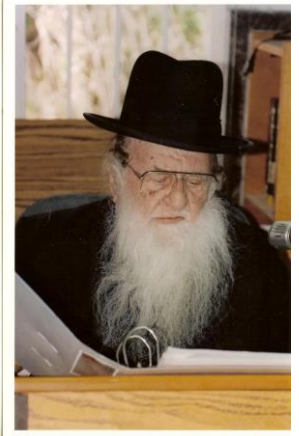


ישע מזה

פרשת בלק



ערב שבת טו' תמוז תשפ"ה דף היומי בשבת: עבודה זרה כד' גליון מס': 719

כניסת השבת:	19:10	יציאת השבת:	20:29	ר"ת:	21:12
סוף זמן ק"ש א':	8:20	סוף זמן ק"ש ב':	9:14	חצות:	12:45
סוף זמן תפילה א':	9:48	סוף זמן תפילה ב':	10:25	מנחה גדולה:	13:20

כך גם ניתן לפרש את דברי שלמה המלך בשיר השירים: "מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב, חמוקי ירכיך כמו חלאים" - מה יפה היא ההליכה שהלכו כלל ישראל במדבר, שחרף כל טרדותיהם הם עסקו בתורה בעודם בדרך. ותורה כזו נקראת 'תורת נדבה', שעל אף שיכלו לפטור את עצמם מן הלימוד ע"י שיאמרו שאין להם כרגע את הישוב הדעת המתאים, בכל זאת נדבה רוחם אותם לעסוק בתורה, ועל כך הם זכו לתואר "בת נדיב". וממשיך הכתוב ואומר: "חמוקי ירכיך" - התורה שלמדתם במדבר (ראה סוכה מט, ב), "כמו חלאים מעשה ידי אמן" - הרי היא כתכשיטים מופלאים העשויים בידי אומן לקישוט נפשכם.

ולזה התכוון דוד המלך ע"ה באמרו "אשרי תמימי דרך ההולכים בתורת ה'". - אשרי האנשים שהשלמות שלהם מתבטאת בדרך, ע"י כך שהם עוסקים בתורת ה' גם בהיותם מטלטלים בדרכים ממקום למקום כי כך הם מוכיחים את מסירותם לתורה הקדושה.

(בן איש חי)

פרפראות

וירא בלק בן צפור למה נקרא שמו בלק - שבא ללוק את דמם של ישראל.

בן צפור שעף עליהם כצפור לקללם (בעל הטורים).

כלחוך השור. למה דווקא שור, מפני שהשור אין לו שיניים למעלה, ועוקר עם השורש (דעת זקנים)

שם העין - מספרים, שבשואה היה נאצי-רשע ימ"ש, והיתה לו עין אחת תותבת, ותפס יהודי אחד, ואמר לו שהוא חייב לומר לו איזה עין היא אמיתית, ואיזו היא עין תותבת, ואם לא יידע, יהרוג אותו, היהודי התפלל אל ה' והצליח לומר לו איזו היא העין האמיתית, שאלו, מאין הצלחת להבחין, והשיבו, שהוא רואה בעין-אחת שהשנאה ליהודים יוקדת בה, ובעין השניה אינו רואה כך, אזי ידע איזו היא העין האמיתית.

פניני הפרשה

"וירא בלק בן ציפור את כל אשר עשה ישראל לאמורי" (כב, ב)

בהמשך כותבת התורה, "ובלק בן ציפור מלך למואב בעת ההיא". נשאלת השאלה מדוע לא גילו לנו עובדה זו מיד בהתחלה? ואומרים בשם ר' חיים מבריסק זצ"ל, שאכן בתחילה הוא לא היה מלך, אבל אחרי שנהיה אנטישמי והסביר לכל העולם כמה היהודים מסוכנים, ועוד מעט ילחכו הקהל את כל סביבותינו ויעשו איתנו מלחמה ויאכלו אותנו וכו'. מיד "ובלק בן צפור מלך למואב בעת ההיא", מיד נבחר להיות מלך, כמו שאומרים חז"ל "כל המיצר לישראל נעשה ראש".

"נאום הגבר שטום העין אשר מחזה ש-ד-י יחזה נופל וגלוי עינים" (כד ד)

אמר האדמור רבי אברהם יעקב מסדיגורא זצ"ל:

העיקר הפנימיות, לא החיצוניות

"וַיֵּשָׂא בָלָעַם אֶת עֵינָיו וַיַּרְא אֶת יִשְׂרָאֵל שֹׁכֵן לְשִׁבְטֵי וַתְּהִי עֲלֵיו רוּחַ אֱלֹקִים", רש"י: ראה שאין פתחיהם מכונים זה כנגד זה - "וַתְּהִי עֲלֵיו רוּחַ אֱלֹקִים", ופרשו בזוהר הקדוש (ח"ג ריא) עליו - על ישראל שרתה השכינה, שלא יוכל לקללם.

הסבירו המאור ושמש ובשם משמואל והרה"ק משה מקוברין זצ"ל, שבלעם היה רוצה לקטרג על ישראל - שעבודתם היא רק מצוות אנשים מלומדה, שכל אחד עושה כפי שחברו עושה או כפי שרבו עושה, כמעשיהם ותנועותיהם, הכל כמצוות אנשים מלומדה בלי פנימיות, אבל אחר שראה בלעם שאין פתחיהם מכונים זה כנגד זה, דהיינו שבפתיחת הלב לעבודת ה' יתברך - אין אחד עושה פתח כמו של חברו, דהיינו שאינם עובדים כמצוות אנשים מלומדה, אלא כל אחד עושה ועובד לה' יתברך באמיתות הלב, לכן: וַתְּהִי עֲלֵיו - על ישראל, רוּחַ אֱלֹקִים - ששרתה עליהם השכינה, אז הודה בלעם שהם ראויים לברכה.

ועוד בעניין זה כתב ה"נועם אלימלך" על הפסוק "כל מלאכת עבודה לא תעשו" פירש, שהרי תפילה נקראת עבודה כמו שאמרו חז"ל במסכת תענית "איזוהי עבודה שבלב והו' תפילה" ולפעמים אדם רואה איזה צדיק איך שמתפלל בהשתפכות הנפש ורואה התנועות שעושה בתפילה ורוצה גם הוא להתפלל כך ולכן מתחיל להתפלל עם תנועות אילו, אבל הוא כנוע עצי היער בלא טעם וריח, שסובר שהתנועות הם העבודה ואם כן הרי עושה כמעשה הצדיק. אבל זה אינו כי תנועות הצדיק הן מחמת עבודת שנפשו כמעט יוצאת מגופו מרוב אהבת הבורא וליבו בוער כאש לה' יתברך ולכן אינו יכול להתאפק ועושה תנועות אילו, אבל אין זה גוף העבודה רק "מלאכת עבודה" ועל זה באה התורה הקדושה והזהירה שאל יעשה האדם מלאכת עבודה דהיינו התנועות, בלי טעם דהיינו "כל מלאכת עבודה לא תעשו" שזה כמעשה זר שלא לשמה חלילה רק יזהר לעשות העבודה עצמה לשמו יתברך.

(תפארת למשה)

"מה טובו אהליך יעקב, משכנותיך ישרא"ל"

כדי להבין את עומק כוונת תפסוק, נקדים לבאר מדוע ניתנה התורה לישראל דווקא בהיותם במדבר ולא לאחר שנכנסו לארץ ישראל. והנה, לימוד התורה הוא עסק הדורש שלווה הנפש וכובד ראש מיוחדים הנמצאים רק בהיות האדם שוכן בביתו ולא חסר לו מאומה, אך כאשר האדם נמצא בדרך והוא גולה ממקום למקום, אין לו את ישוב הדעת הנצרך בכדי להבין את עומק דברי התורה. ולכן דווקא במקום זה קיבלו כלל ישראל את התורה, שבכך הם הכריזו קבל עם ועולם שעל אף כל הקשיים הם לומדים את התורה במסירות נפש.

כעת נוכל להבין את כוונת הכתוב, שבלעם משבח את ישראל באמרו: "מה טובו אהליך יעקב" - מה טובים הם האהלים הארעיים שבנה יעקב לעצמו במדבר, שאף באותם אהלי-ארעי הוא נוהג מנהג "משכנותיך ישראל", כאילו הוא כבר נמצא במשכן הקבוע שלו ואין דבר הטורד אותו מללמוד.

כאשר אדם נמצא בשיא תקפו וגבורתו. הכל הולך לו חלק, הכל נוסע ישר, כשהוא "גבר" אז אדם הוא "שטום עין" לא רואה ולא מרגיש שהכל "מוחזה ש-ד-י יחזה", שהכל בהשגחה פרטית עליונה. אין בעל הנס מכיר בניסו. מתי בכל זאת אדם מתחיל לראות את האלוקים? התשובה היא: "נופל", כשהוא נופל ויורד מגדולתו, אז נעשה "גלוי עיניים", אז נותן את ליבו ומתבונן שהעולם אינו הפקר, והבורא יתברך רואה ושומע ומנהיג הכל כרצונו.



"מה טובו אהליך יעקב משכנותיך ישראל" (כד ה)

בספר "מטה יהודה" כותב ר' יהודה לייב לאזארוב זצ"ל, דרך העולם הוא כך: אדם קנה לאשתו תכשיט יקר, והוא מביא ומראה אותו לכל מכיריו וידידיו. אוהביו האמיתיים מברכים אותו, שתזכה לקנות לה עוד כהנה וכהנה בבריאות בפרנסה טובה, שלום בית עד מאה ועשרים שנים טובות. אך אלה שרק נראים כאוהבים ובליבם שונאים ומקנאים, אומרים לעצמם בלחש: הלוואי שבקרוב תצטרך למשכן את התכשיט הזה אצל מלווה בריבית...

בלעם הרשע ראה בכח הנבואה שלו את שני בתי המקדש שיהיו לעם ישראל, ומרוב התפעלות קרא "מה טובו אהליך יעקב", כמה יפים ונחמדים הם בתי המקדש הללו, אך ברוב שנאה סינן מתחת לשפמו הלוואי "משכנותיך ישראל", שבקרוב תצטרכו למשכן אותם בעד עוונותיכם.

מה טובו אהליך יעקב משכנותיך ישראל

שמעתי בשם מוהרר מ"מ מפ' ז"ל **מה טובו אהליך יעקב** – שהגוף והחיצוניות בחינת יעקב יתנהג כפשוטו כאיש המוני.

משכנותיך ישראל – הנשמה והפנימיות יהיה בדביקות ובחכמה וחסידות ולא ח"ו בהיפך. וי"ל גם כן שבחינת יעקב הוא הגוף כנ"ל יהיה בבחינת אוהל ארעי וכמ"ש במקום אחר על הפסוק "ויבן לו בית" לו - ממש הנשמה שהיא העיקר והיא עקרת הבית בית קבוע, **ולמקנהו** – כח הבהמיות שבאדם, **עשה סוכות** – אוהל ארעי ובחינת ישראל, דהיינו ענייני הנשמה יהיה בבחינת משכן קבוע וזהו העיקר והגוף הוא כטפל.

(מחזה אברהם)

וַיֵּרָא בָלָק בֶּן צְפּוֹר אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה יִשְׂרָאֵל לְאֹמְרֵי: וַיֵּגֶר מוֹאָב מִפְּנֵי הָעָם מֵאֵד בֶּן רֶב הוּא וַיֵּקֶץ מוֹאָב מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל

הסביר הרה"ק בעל השפת אמת זי"ע "עשה" – מלשון תיקון, כמו

"ועשתה את ציפורניה" (דברים כא יב), ראה בלק את התיקונים שתיקנו ישראל בארץ האמורי, וזה היה עיקר פחדו. ישראל תיקנו את כל המקומות הרעים, והכניסו גם את ארץ סיחון ועוג בכלל נחלת ה', עד שאנו אפילו אומרים ומוזכרים אותם מידי שבת בשבת: "לסיחון מלך האמורי כי לעולם חסדו", "ונתן ארצם לנחלה כי לעולם חסדו", נחלה לישראל עמו כי לעולם חסדו."



ועם כל הטומאה שהיה בהם הצלחנו לקרב ולהביא אותם לנחלת ה'... וזה היה הפחד הגדול של תלמידי בלק מאז ומתמיד עד לימינו אנו, ולכן "ויגר מואב".

"וכסה את עין הארץ"

ידוע כי עיקר הקדושה של האדם היא בשמירת העיניים בחינת הראות כמו שכתוב "איה הקדשה היא בעיניים" הקדושה היא בעיניים ולכן צריך שמירה מעולה מאוד כי 'היזק ראייה שמה היזק' רצנו לומר שפוגם בשם י"ה כנודע.

וזה שאמר **וכסה את עין הארץ** לשון כסות עיניים שראה בלק את בני ישראל ששומרים בחינת הראות. אבל אצל בלעם הרשע כתוב נופל וגלוי עיניים. רצונו לומר זאת הנפילה שלו היתה כי היה גלוי עיניים שלא שמר בחינת הראות כנ"ל.

(תפארת שלמה)

כִּי יִדְעַתִּי אֶת אֲשֶׁר תִּבְרַךְ מִבְּרַךְ וְאֲשֶׁר תֵּאָר יוֹאֵר

מדוע הזכיר בלק את כוחו של בלעם לברך, והרי כל רצונו היה שבלעם יקלל את ישראל ודי היה שיאמר "כי ידעתי את אשר תאור יואר".

אלא שכתב הזוה"ק שכל הרוצה להזיק לזולת בעין הרע, צריך תחילה לשבח ולהוקיר את הדבר שרוצה להזיקו ולומר כמה נאה וטוב הוא, כדי שעין הרע תוכל לשלוט בו.

והנה ידע בלק שבלעם מכיר ויודע מעלתם של ישראל ולכן אמר לו **"כי ידעתי את אשר תברך"** - היינו, כאשר תשבח את מי שהוא **"מבורך"**, אזי תוכל להזיקו עד כי **"ואשר תאור יואר"**.

(מלא העומר)

"לינו פה הלילה"

"רבינו הבעש"ט אמר לתלמידיו: תדעו שכל חטא שאדם עובר בלילה מוכרח הוא לדבר מעבירה זו ביום, אבל לסובבים אותו אין אוזנים להבין וגם הוא אינו מרגיש בעצמו מה שפיו מעיד עליו. והראה לתלמידיו על עגלון אחד שעבר עבירה בלילה והתלמידים עקבו אחרי העגלון לשמוע את דבוריו. ושמעו שביקש מהמוזג שימוזג לו כוס יין, והמוזג אמר לו שהכוס לא נקי **והעלון ענה: אין לי צורך ב"טבילה"**... ונתאמתו דברי רבינו הבעש"ט.

"את כל אשר עשה ישראל לאמורי" (כ"ב - ב')

הפסוק בא לרמז את כוחן של ישראל בתפילתן לפעול כל מה שנצרך להם, ואמר "כל אשר עשה ישראל" שהכל יכול לעשות ישראל **"לאמורי"** מלשון לאמור בפיו, לפעול ישועות בכח האמירה.

(הרה"ק)

רבי אלימלך מליזנסק

אם לקרא לך באו האנשים קום לך אתם ויקם בלעם וגו'

אילו היה הקב"ה אוסר עליו ללכת, היה אותו רשע מתפאר ואומר, כי חוששים בשמים מקלותיו, ואם היו נותנים לו ללכת מיד, היה מתפאר ואומר כי בן חורין הוא לחלוטין ואין השי"ת יכול למנוע בעדו, לכן התחרשו הדברים באופן כזה, שבתחילה נאסר עליו ללכת, למען יראו וישמעו כי אין הוא נתון ברשות עצמו, ולאחר מכן הורשה ללכת, כדי שיהיה גלוי וידוע לכל שאין משגיחים כלל בקלות שלו.

(אור החיים הקדוש)



"כי מראש צרים אָרְאָנוּ וּמִגִּבְעוֹת אֲשׁוּרֵינוּ הֵן עִם לְבָדֵד יִשְׁכֵּן וּבְגוֹיִם לֹא יִתְחַשֵּׁב"

והיוצא ממנו לדרכי העבודה נראה לומר, שהנה ידוע בעבודת הבורא ברוך הוא בלתי אפשרי להיות דבר פתאומי, והן בתורה או בתפילה צריך להכין לבו מקודם, והענין כי כל המחשבות זרות המבלבלים לאדם בתורה ותפילה באים מהעדר הכנה קודם, אולם בהיות ההכנה גדולה ובהירה ממילא בטלים כל המחשבות זרות אחר כך, והנה **צורים** אלו האבות וכדאיתא במדרש רבה ותפלות האבות תקנום, **וגבעות** אלו האמהות וכתוב אל תטוש תורת אמך, וזהו כי מראש צורים היינו קודם התפילה שלהם אראנו בהכנה שעושים אז מראש, וממילא אחר כך הן עם לבדד ישכון, פירוש שבהיותם בתורה ותפילה ישכון לבדד בלי שום הרהור חיצוני כמו מחשבות הגויים, ואזי ממילא פועלים כל טוב סלה ומתהפכים המקטריגים מרעה לטובה.

(רבי יוסף מדיאבראוו)

חשיבות סיפורי צדיקים

אמר הרה"ק רבי נחום משטעפינעשט זיע"א לחסידיו: לספר סיפורי צדיקים, חשוב כמו לימוד בדף ב"זוהר" הקדוש, ולספר בלילה קודם השינה סיפור מעשה של צדיק, חשוב כ"קריאת שמע", והוסיף ואמר: כסבורים אתם שסיפורי צדיקים צריכים לספר דוקא אחד לחברו? לאו דוקא, שהרי מצינו ב"קריאת שמע", אדם קורא בקול "שמע ישראל", ולמעשה אדם אומר זאת בינו לבין קונו, אף הסיפור מהצדיק, יכול להיות בינו לבין עצמו.

הכרת הטוב

הגאון הרב יעקב קנייבסקי הסטייפלער זיע"א נודמן לבקר פעם בביתו של חתן בתוך שבעת ימי המשתה, הכלה הצעירה הגישה שתי כוסות תה עבור החתן והאורח החשוב, החתן מטעמי נימוס נמנע מלשתות את התה, הרב שהבחין בדבר, פנה לחתן ואמר לו: "שמע נא יקירי כשהאישה מגישה וטורחת בשבילך אין לסרב בדבר, גם לי מגישים לפעמים כוס תה בזמן שאני יודע שהוא לא טוב לי, ובכל זאת כיון שטרחו בשבילי אני שותה ומודה לבני ביתי על הטרחה שטרחו עבורי".

"לכבוד הילולת רבי חיים בן עטר האור החיים הקדוש"

1. **רבי חיים בן עטר**, המכונה ה'אור החיים' על שם פירושו לתורה, נולד במרוקו ועלה לירושלים. נפטר בגיל 47, פחות משנה לאחר שעלה לירושלים, ונקבר בהר הזיתים.

2. ה'אור החיים' זכה לכינוי 'קדוש'. בנוסף אליו מכונים גם האלשיך והשל"ה בכינוי זה. ידועים דבריו של ה'הבעל שם טוב' שאמר כי ה'אור החיים' הוא ניצוץ מנשמתו של משיח.

3. **קיימים סיפורים לאין ספור על ניסים שאירעו** ליהודים שהתפללו על ציונו וקיבלו על עצמם להגות בחיבורו על התורה. אחד מסיפורי הניסים המפורסמים הוא אודות הגאון רבי הלל שלזינגר שלא זכה לילדים שנים רבות. אחד הרופאים המומחים אמר לו כי "כאשר תצמחנה שערות בכף ידו יזכה לילדים", כלומר: אין לך סיכוי וחבל על המאמצים. ביגונו פנה רבי הלל מיד אל ציונו של ה'אור החיים' הקדוש אשר בשיפולי הר הזיתים, ושם קיבל על עצמו בדמעות שליש ללמוד בכל שבוע מהספר. ובאורח נס, חבק כעבור שנה בין זרועותיו את בתו הבכורה. רבי הלל זכה להקים דור ישרים, ואחד מחתניו היה הגאון רבי משה הלברשטם זצ"ל, חבר בד"ץ העדה החרדית.

4. **במלחמת העולם השנייה**, כאשר הגרמנים עמדו בשערי הארץ בשתי חזיתות, בסוריה ומצרים, הכריזו בתי הדין בירושלים לעלות לציונו של ה'אור החיים' הקדוש ביארצייט שלו. המוני בית ישראל הרבו בתפילה ובתחנונים על הציון כשבראשם הרבי מהוסטין והרבי מזעוויל זי"ע. לאחר אמירת התהילים ניכרה שמחה על פניהם, כאשר נשאלו למהות השמחה ענה הרב מהוסטין "הסכנה חלפה, לא תעבור חרב בארצנו". המשתתפים התפעלו ושאלו "מנין לרב זאת?" השיב להם הרב שראה צורה של שם ה' כסדרו, כשהוא זוהר מעל הציון והבין שהסכנה חלפה. כך ענה גם הרבי מזעוויל למקורביו, ואומנם יומיים לאחר מכן נגרמו לגרמנים אבידות כבדות בשתי החזיתות, בסוריה ובמצרים, ונפתחה כנגדם חזית חדשה מצד הרוסים, והמרצחים מהרו לברוח מהאיזור ויהודי ארץ ישראל ניצלו באורח נסי.

5. **סגולה מפורסמת היא** שאדם יקבל על עצמו ללמוד בקביעות בביאורו של ה'אור החיים' על התורה, ובכך יזכה לבנים זכרים צדיקים עוסקים בתורה ובמצוות. את הקשר בין הסגולה לבין לימוד בספרו של ה'אור החיים', הסביר האדמו"ר מגור בעל ה'לב שמחה' כי ל'אור החיים' בעצמו לא היו ילדים, וממילא כל כוח ההולדה שלו טמון בספרו הקדוש. משום כך כל קטע וקטע בספר קדוש זה מסוגל לזרע קדוש.

"אפס קצוהו תראה וכולו לא תראה"

"אפס קצוהו" כשתסכל על אחד מישראל על היחיד, "תראה" תוכל לראות ולמצוא איזה חיסרון, אולם "וכלו", אם תסתכל על כלל ישראל, אז "לא תראה", לא תמצא שום חסרון ופגם, כי ככלל, בני ישראל עולים על גבי כל האומות.

(הרה"ק מקאצק זיע"א)

לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל וגוי (כ"ג - כ"א)

אם הקב"ה היודע נסתרות ומכיר את חטאיו של האדם, ובכל זאת "לא הביט און ביעקב" - אין ברצונו לראות את החטאים והפשעים של עם ישראל, מכל שכן בשר ודם שהוא יכול לטעות ולחשוך בכשרים, על אחת כמה וכמה שאסור לו להביט און ביעקב ולחפש חטאים וחסרונות באיש מישראל.

(הרה"ק ר' לוי מנארוטשוב זיע"א)

"ועתה לכה נא ארה לי את העם הזה"

"לכה נא ארה לי" - פיו הכשילו שלבסוף קילל אותו.

כתבו האחרונים, שכל ההלכה שנאמרה "אין שליחות לעכו"ם" הרי זה דווקא כשעכו"ם נעשה שליח עבור ישראל או להיפך, אבל עכו"ם לעכו"ם עושה שליח.

אם כן הרי היה בלעם "שליח" של בלק, והרי זה כאילו בלק עצמו קיללם. והלא כבר נאמר לאברהם אבינו "ומקללך אאור", ונמצא שבלק כלול בקללה זו של "ומקללך אאור".

זהו שאמר "לכנה נא ארה לי", כאומר, אני מסכים שגם עלי תחול הקללה בעת שתקלל את העם הזה. וכן לפי זה יתפרש המשך הכתוב "את העם הזה", כי "את" פירושו "עם", כמו הנאמר "וגם ללוט ההולך את אברהם", ונתמות נפשי עם פלשתים. (טללי אורות)

חשיבות לימוד התורה לרבים

הרב יעקב חי יוסף זצ"ל היה מוסר תקופה ארוכה שיעור בבית שמש בבית הכנסת תפארת אהל משה מיסודו של הרב כ"ץ זצ"ל, ובתקופה האחרונה מפני קושי הנסיעה אמר לו בנו, אבא אין צורך במצב כזה קשה לטרוח ועדיף לבטל את השיעור, והעידו בני ביתו שבכה על בשורה כזו שנתבטל שיעור קבוע משיעוריו.

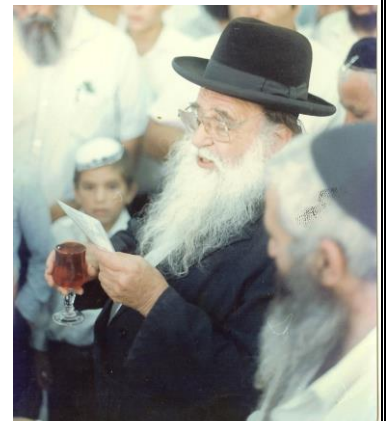
(מהספדו של בנו הרב עובדיה שליט"א)

מדברי מו"ר הרב משה זאב כ"ץ זצוק"ל

על עניין מצוות אנשים מלומדה היה מביא הרב זצ"ל דוגמא כשאדם קם בבוקר ורץ להתפלל בלי לחשוב קודם התפילה וישר נכנס ומתפלל כפי שהוא מורגל זה חס ושלום בחינה של מצוות אנשים מלומדה, ולכן היה אומר הרב שכאשר האדם פותח את עיניו מיד יזכיר לעצמו שצריך לקום לעבודת המלך ואח"כ כאשר שוטף את פניו יכוון שמנקה את פניו לכבוד המלך, וכן בכל פעולה שעושה בבוקר קודם התפילה יחשוב שעושה זאת לכבוד המלך, ובמקווה היה אומר הרב שכדאי שיהרהר בתשובה שהרי עוד מעט צריך לעמוד לפני המלך.

מדברי מו"ר הרב משה זאב כ"ץ זצוק"ל

רוח הקודש בפשטות, הכוונה שהרוח היא לא של טומאה. וכיצד מגיעים לקדש את הרוח? כאשר אדם שומר את הרוח שיוצא מפיו ע"י הדיבור שיהא דבוק בקב"ה באמת ולשם שמים הוא זוכה שהרוח שיוצאת מפיו היא קודש. וכאשר כל דיבור שיוצא מפיו זה אמת, אם יברך אדם שהקב"ה ישלח לו רפואה שלמה זה אמת כי אחרת לא היה יכול לברך. אבל אם במקום לברך אומר לו השם יעזור לך



וכדומה זה סימן שאין לו רשות לברך, ולכן זה מה שיצא מפיו. וכך גם לגבי הראייה כאשר אדם משתדל תמיד לקדש את ראייתו, ולא להסתכל היכן שלא צריך ראייתו נעשית קודש.

6. לימוד בספר 'אור החיים' מסוגל לישועות רבות. הוא מהווה סגולה לאמונה (בשם ר' יוחנן מקרלין), לרפואה (מובא ב'אמרי פנחס'), לעושר ואריכות ימים (מובא ב'סגולת משה'), להינצל בעת צרה (בשם ר' חיים פלאג'י בשם החיד"א), ליראת שמים (מובא ב'אור הבהיר') ולטהרת הנשמה (בשם האדמו"ר מרוזין). בספר 'קיימו וקיבלו' כתוב כי מקובל מפי צדיקים שמי שלומד את פירושו של ה'אור החיים' על פרשיות אחרי מות וקדושים מובטח לו שלא ייפטר מן העולם בלא תשובה.

7. בני ביתו של ה'בבא סאלי' זי"ע מספרים כי הוא היה יושב בכל יום השישי בפתח ביתו עד שסיים את כל פירושו 'אור החיים' על פרשת השבוע.

8. ה'אור החיים' נפטר במוצאי שבת קודש ט"ו תמוז בתחילת הלילה, ובאותו זמן בעיר מזיבו' שבאוקראינה, הבעש"ט נטל את ידיו לסעודה השלישית (ששם הזמן היה לפני השקיעה), ואמר "כבה הנר המערבי". כששאלוהו תלמידיו במוצ"ש לפרש הדבר, אמר הבעש"ט כי נפטר רבנו חיים בן עטר. כששאלוהו כיצד ידע זאת, אמר להם כי ישנה כוונה אחת בנטילת ידיים הידועה רק לחד בדרא, ורק רבינו חיים בן עטר ידע את אותה כוונה, ובעת נטילת הידיים לסעודה שלישית התגלתה לו כוונה זו, וידע כי נפטר רבנו חיים בן עטר. ציונו של ה'אור החיים' התקדש לדורות, ומידי שנה בשנה נוהגים המוני בית ישראל לעלות ולהשתטח על ציונו שבהר הזיתים, ביום ההילולא בט"ו בתמוז, וגם בשאר ימות השנה.

רבינו והבעש"ט

הבעש"ט היה נכסף כל חייו להכיר את רבי חיים בן עטר, הוא הכיר את גדולת קדשו העצומה. וכאשר היה עושה הבעל שם טוב עליית נשמה – כמנהג הצדיקים שהיו עושים כן בשעת אמירת "כתר". היה אומר שלא הייתה לו הזכות לראות בעליית נשמה את רבי חיים בן עטר כי אם את כפות רגליו בלבד.

ועוד היה אומר הבעש"ט: "אם היינו נפגשים יחד היינו מביאים את המשיח". דברים אלו מזעזעים בקדושתם, ומפליאים את ייחודו וצדקותו של האור החיים הקדוש שאף אמר כי הוא המשיח. וכייון לדברי חז"ל שבכל דור ודור נולד המשיח, אלא שאין בני הדור ראויים לכך שיתגלה.

באמצע סעודה שלישית של רבנו הבעל שם טוב, נטל ידיו ואמר בלב שבור "כבה נר המערבי". רבנו האור החיים נפטר - זה היה במוצאי שבת קודש עוד לפני שמלאה שנה לשיבתו, נצחו אראלים את המצוקים ורבנו נתבקש בישיבה של מעלה "והן בעון הדור כמעט שכב ונפטר בן מ"ז שנה ביום ט"ו בתמוז תק"ג".

רבי חיים בן עטר זי"ע נפטר בירושלים, במוצאי שבת ט"ו בתמוז שנת תק"ג והוא בן 47 שנה בלבד, פחות משנה לאחר עלייתו לירושלים. בשעת פטירתו, נטל הבעל שם טוב ידיו לסעודה שלישית (במדינתו היה עדיין צהרי שבת) ואמר "כבה נר מערבי, רבנו אור החיים נפטר".

באותה עת, התעלף הרב אבולעפיה באמצע התפילה ונשאר התעלפותו כחצי שעה ולאחר שהתעורר סיפר שליווה את רבנו אור החיים הקדוש לגן עדן וכששאלו האם נכון הדבר מפי הבעל שם טוב אמר: "אמת הדבר, אבל ידוע תדעו שנשמת רבנו תשב בגן עדן רק בעראי להתראות פנים עם קדושי ישראל מעולם, ובקרוב תרד שוב הנשמה לעולם הזה, לסגל יותר מצוות ומעשים טובים להשם יתברך, כי יפה שעה אחת של תורה ומעשים טובים בעולם הזה, מכל חיי העולם הבא".

הבטחת אור החיים הקדוש ללומד בספרו

א: סגולה לפרנסה ועושר

נפתח בדברי מרן אור החיים הקדוש בעצמו שכתב כשהשלים ספרו "אור החיים", בו הבטיח ללומד בספרו שיזכה לרוב עושר ואריכות ימים וכל

משאלות לבו לטובה, וזה לשון קדשו: "מבאר אנכי תורה הקדושה, שקיבל מסיני רבינו משה, הגבר! בי תחדד עשתונותיך, בפירושי שום תשים בינותיך, במראה מקומות תן עיניים, ויאירו דברי באור החיים, "אז תושע מאלקי שמים, ברב עושר ושנות חיים, ברכות יחולו על ראשך, כאשר תאווה גם נפשך".

ב: מסוגל בדורנו יותר מהזוהר הקדוש

הרה"ק ר' מנחם נחום משטעפענישט זי"ע אף הוסיף על דברי קדשו של אביו הרה"ק מרוזין זי"ע ואמר, כי בימינו מסוגל הלימוד באור החיים הקדוש להשפיע על הנפש הישראלית יותר מלימוד הזוהר הקדוש, וזאת משום שדברי הזוהר הקדוש מעלה ומרים את האדם שזכה כבר לחלק ה"נשמה", וזה דרגא שאינה שכחה בימינו רק אצל יחידי סגולה, אבל האור החיים הקדוש מדבר ומשפיע גם על האנשים שיש בהם רק בחינת "רוח נפש" - דרגות שהם נמצאים אצל כל אחד מישראל גם היום.

ג: מסוגל לטהרת הנשמה

צדיקים אף גילו שהשפעתו וסגולתו הרוחני של הספר, מיועד דייקא לתועלת דורותינו - דור עיקבתא דמשיחא, כפי שאמר הרה"ק ר' ישראל מרוזין זי"ע ש"כמו בדורות הראשונים היה הזוהר הקדוש מסוגל לטהרת הנשמה, כן בזמן הזה מסוגל לימוד האור החיים הקדוש על התורה לטהר הנשמה". גם הרה"ק אברהם מסלאנים זי"ע (בעל יסוד העבודה) כתב בספרו באר אברהם: "הזוהר ואור החיים הם מאירים נשמת האדם ועיניו".

ד: בזכות הלימוד באור החיים ודונותיו נעשו זכויות

וכמים קרים על נפש עייפה הם דברי הרה"ק ר' חיים דוד דאקטאר מפיעטריקוב זי"ע (שכידוע היה בעל תשובה והגיע למדרגה גבוהה בחסידות וברוח הקודש כאחד הצדיקים הגדולים), כאשר חלה את חוליו האחרונה והיה שוכב על ערש דוי, ובא הרה"ק התפארת שלמה שבוכה על ימיו הראשונים שמקודם שנעשה לבעל תשובה ואמר לו: "למה אתם בוכים? הלא הימים הראשונים יפלו". ויהי אךכשמוע הרה"ק ר' חיים דוד את הדברים האלו, סירב בתוקף ולא הסכים לדבריו ואמר: למד יפלו! אדרבה, הלא בתשובה מאהבה זדונות נעשו זכויות, "ובזכות שהנני לומד כל שבוע אור החיים הקדוש, בודאי שהעוונות יתפכו לזכויות..."

ה: סגולה לרפואה שלמה

ולא רק כדי להתעלות ברוחניות המליצו הצדיקים ללמוד בספר זה, אלא גם לישועות והצלחות בכל ענייני גשמיות ראו את הלימוד בספר זה כסגולה נפלאה, כמו שמסופר על הרה"ק ר' פנחס מקאריץ זי"ע שפעם כשבנו היה חולה ל"ע, אמר לו שילמד בכל יום דף של הספר "אור החיים" כסגולה לרפואה שלמה.

ו: מאיר על העיר ושומר על הבית

פעם התבטא הרה"ק מקאריץ ז"ל ש"הספר אור החיים מאיר בכל העיר בה נמצא, ושומר על הבית שהוא שוכן בו", ופעם בהיותו בעיר טשאדן, אמר: "אני רואה בעיר זו אור גדול", ושאל אם נמצא שם חומש עם אור החיים, וזה האיר על כל העיר.

ז: סגולה לזרע של קיימא

עוד מסוגלת הלימוד בספר אור החיים הקדוש, יש להביא מה שנמסר בשם אחד הצדיקים זי"ע שאמר, כי סגולה לזכות ל"זרע של קיימא", ללמוד ולהגות בקביעות בספר אור החיים הקדוש על התורה, בכל ערב שבת קודש, והיא סגולה בדוקה.